

Univers Pedagogic

pro

35 (918),
3 octombrie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

MOLDOVA A OBTINUT AUR LA OLIMPIADA MONDIALĂ DE ROBOTICĂ

Republica Moldova s-a întors acasă cu două medalii de aur obținute la Olimpiada mondială de robotică FIRST Global Challenge, desfășurată între 26 și 29 septembrie în Atena, Grecia. Aceasta reprezintă a patra ediție consecutivă în care echipa moldovenească aduce acasă distincții de aur, competiția reunind 193 de țări din întreaga lume.

Prima medalie de aur a fost câștigată în cadrul Alianței Câștigătoare FIRST Global, premiu ce onorează cele patru echipe din alianță care au excelat în meciul final al competiției. Moldova a concurat alături de reprezentanți din China, Madagascar și Insulele Cook.

Cea de-a doua medalie de aur a fost obținută la categoria Inovație în Inginerie, premiul Ustad Ahmad Lahori, care recunoaște echipele ce demonstrează creativitate și inovație în proiectarea robotului, respectând cerințele competiției.

Acest premiu evidențiază design-uri unice și inovatoare, subliniind profesionalismul și colaborarea, esențiale pentru obținerea distincției.

Olimpiada FIRST Global Challenge este un eveniment anual dedicat promovării educației STEM, ce reunește liceeni din peste 190 de țări, pentru a aborda provocări reale prin intermediul roboticii. Tema din acest an a fost „Feeding the Future”, axată pe securitatea alimentară globală și dezvoltarea unor sisteme alimentare durabile.

Succesul echipei a fost posibil datorită efortului unei echipe extinse formate din 12 elevi (Vladimir Corduneanu, Cristian Romanciuc, Mihai Marandici și David Bragarencu de la IPLT „Mihail Kogălniceanu”; Marta Guțu, Sabina Pavlov, Alexandru Cernăuțeanu, Cristian Stăvilă și Cătălin Mărgineanu de la LLM-TI „Socrate”; Cristian Andrieș de la IPLT „Ion Creangă”; Ion Pavelescu de la LT „Orizont”, filiala Durlăști, și Sanda Bostan de la New School, Tbilisi, Georgia) sub îndrumarea a trei mentori (Florin Cazac de la Tekwill Academy Kids; Veronica Eșanu de la Proiectul Tehnologiile Viitorului; Liliana Belec de la Centrul de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”).

Participarea Moldovei la competiție a fost posibilă cu sprijinul Proiectului Tehnologiile Viitorului, finanțat de USAID, Suedia și Marea Britanie. De asemenea, ediția din acest an a fost susținută de Premier Energy Distribution și General Asigurări, alături de FabLab Chișinău și Universitatea Tehnică a Moldovei, care au oferit suport logistic și material.

Prin aceste realizări, echipa de robotică a Republicii Moldova continuă să demonstreze excelența în domeniul tehnologiei, inspirând tinerii să se implice activ în educația STEM și să colaboreze pentru a aduce schimbări semnificative în lume.

Vivant Professores: eroii de la catedră!

Dragi colegi și prieteni din domeniul educației,

Cu ocazia Zilei Internaționale a Lucrătorului din Învățământ, considerăm că e momentul potrivit pentru a celebra dedicarea și efortul Dumneavoastră constant în edificarea viitorului. Este o oportunitate de a recunoaște munca neobosită pe care o depuneți zi de zi, inspirând și modelând tinerii care vor contribui la evoluția societății noastre.

Meseria de pedagog este una dintre cele mai nobile profesii, care deține puterea de a transforma viați. Dumneavoastră sunteți cei care transmiteți cunoștințe și valori, contribuind nu doar la dezvoltarea intelectuală, ci și la formarea caracterului discipolilor voștri. Într-o lume în continuă schimbare, rolul Dvs. în pregătirea tinerilor pentru a înfrunta provocările viitorului devine tot mai esențial.

Dedicarea, răbdarea și pasiunea Dvs. de a învăța și a-i învăța pe alții sunt fundamentale pentru crearea unui mediu educațional care să încurajeze curiozitatea și gândirea critică. Ați demonstrat că, în ciuda provocărilor, educația rămâne cheia progresului. Sunteți faruri de speranță și modele de urmat pentru elevi, ajutându-i să depășească obstacolele și să-și atingă potențialul maxim.

Această sărbătoare ne oferă prilejul de a reflecta asupra importanței colaborării între profesori, discipoli, părinți și comunitate. Prin parteneriatele formate putem crea un sistem educațional mai puternic, care să răspundă nevoilor fiecăruia și să-i sprijine pe elevi în parcursul lor educațional.

Vă mulțumim pentru dedicare și profesionalism! Continuați să fiți inspirație și să aduceți schimbări pozitive în viețile viitoarelor generații.

La mulți ani, dragi profesori!

Să aveți parte de succes, împliniri și momente de neuitat în cariera Dumneavoastră!

Cu stimă și apreciere,
echipa redacțională a ziarului „Univers Pedagogic Pro”

Investiții în educația timpurie: Conferință regională cu participarea R. Moldova, României și Ucrainei

Lideri guvernamentali, experți în educație și reprezentanți ai comunității internaționale s-au reunit la conferința interregională „Dincolo de granițe, deschizând noi orizonturi: Investiția în educația și îngrijirea timpurie a copiilor”, organizată de UNICEF Moldova, UNICEF România și Fundația LEGO, în colaborare cu ministerele de educație din cele două țări.

Evenimentul a abordat provocările și realizările în domeniul educației timpurii din Republica Moldova, România și Ucraina, punând accent pe importanța accesului echitabil la educație, în special pentru copiii refugiați. Premierul Dorin Recean a subliniat necesitatea colaborării între organizațiile internaționale și țările din regiune pentru a crea

un mediu educațional sigur și inclusiv. „Educația timpurie este piatra de temelie a viitorului fiecărui copil. Investițiile în acest sector sunt cruciale pentru a asigura accesul tuturor copiilor la oportunități de învățare de calitate”, a declarat ministrul Dan Perciun, evidențiind eforturile Moldovei de a oferi acces gratuit la educația timpurie.

În cadrul conferinței, s-a subliniat contribuția semnificativă a Fundației LEGO în dezvoltarea

educației prin crearea centrelor de joacă și învățare pentru copiii refugiați, asigurându-le sprijin

educațional și psihologic. Conform statisticilor recente, aproximativ 44% din cei peste 120.000 de refugiați din Moldova sunt copii, iar în România acest procent este similar.

Reprezentanții din România și Ucraina au adus în discuție importanța includerii copiilor din medii vulnerabile în sistemul educațional, punând accent pe dezvoltarea abilităților sociale și emoționale.

Conferința a fost un pas important în consolidarea parteneriatelor regionale și în promovarea schimbului de bune practici pentru a răspunde provocărilor educaționale comune.

Studentii ai UPSC, laureați ai Burselor Republicii și Guvernului

Comunitatea academică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău este mândră de rezultatele excepționale ale studenților săi, care au obținut **Bursa Republicii și Bursa Guvernului** pentru anul de studii 2024-2025.

Bursele sunt oferite de Ministerul Educației și Cercetării și reprezintă unele dintre cele mai prestigioase recunoașteri academice în învățământul superior din Republica Moldova, ce răsplătesc excelența și implicarea activă în viața universitară. Acestea reflectă nivelul înalt de pregătire profesională, oferit de UPSC, și subliniază rolul esențial al instituției în formarea viitoarelor cadre didactice.

Prin succesul obținut, studenții universității demonstrează nu doar o remarcabilă dăruire față de studiu, ci și un angajament deosebit față de dezvoltarea personală și profesională. Această recunoaștere evidențiază eforturile conjugate ale studenților, profesorilor și întregii comunități UPSC.

Bursa Republicii și Bursa Guvernului sunt acordate anual celor mai merituoși studenți, selectați printr-un proces riguros de evaluare și recompensează atât performanțele academice deosebite, cât și implicarea în activitățile extracurriculare.

Laureați ai Burselor Republicii și Guvernului au devenit:

• BURSA REPUBLICII 2024-2025:

Anastasia Caledji (*Limba și literatura rusă și limba engleză*).

• BURSA GUVERNULUI 2024-2025:

Adriana Ghicov (*Pedagogie în învățământul primar și pedagogie preșcolară*);

Iana Cerneavscaia (*Chimie*);

Cristina Ceban (*Psihologie*);

Ana Cărbune (*Istorie și geografie*).

În context, conducerea UPSC adresează sincere felicitări bursierilor pentru realizările impresionante: „Prin perseverența și dedicarea voastră, ați demonstrat nu doar excelență, ci și angajament față de valorile educației și comunității academice. Sunteți un exemplu pentru colegii voștri și o sursă de mândrie pentru întreaga noastră universitate. Bursele pe care le-ați obținut sunt rezultatul muncii voastre susținute și o recunoaștere a eforturilor pe care le-ați depus. Suntem convinși că veți continua să vă depășiți limitele, contribuind semnificativ la dezvoltarea societății.

Vă dorim mult succes în continuare! Sunteți mândria noastră!”

„Școala EduLIFE” se extinde în alte cinci școli din Republica Moldova

Elevii din cinci școli din Republica Moldova vor beneficia de educație și servicii de sănătate, un mediu prietenos de învățare și produse de igienă menstruală gratuite în cadrul Programului „Școala EduLIFE”. Această extindere este rezultatul unui parteneriat public-privat între Ministerul Educației și Cercetării, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și Fundația „Felicia”, fondată de o companie privată din domeniul farmaceutic. Un memorandum de colaborare pe termen de trei ani a fost semnat între cele trei părți.

Programul „Școala EduLIFE” a fost pilotat în 2023 în patru instituții de învățământ general și a inclus investiții pentru crearea unui mediu prietenos elevilor, prin modernizarea sălilor de clasă și a cabinetelor medicale, precum și prin asigurarea accesului la educație în domeniul sănătății sexuale și reproductive.

Aceasta va include și distribuirea gratuită de produse de igienă menstruală.

Fundația „Felicia” va contribui la extinderea programului în alte două școli prin renovarea cabinetelor medicale, iar toate cele cinci școli vor beneficia de dispensere și absorbante gratuite pe parcursul întregului an școlar.

Conceptul „Școala EduLIFE” vizează consolidarea

potențialului instituțiilor de învățământ în sprijinul bunăstării elevilor, promovând comportamente sănătoase și oportunități egale de învățare pentru toți.

Un studiu recent a arătat că, în doar trei luni de la instalarea boxelor cu produse de igienă menstruală în cele patru școli-pilot, procentul fetelor care au lipsit de la școală din cauza menstruației a scăzut de la 55% la 12,5%.

UNFPA și Ministerul Educației își reafirmă angajamentul față de educația pentru sănătate, considerând educația privind igiena menstruală o necesitate și o investiție în impunerea fetelor. De asemenea, UNFPA va dota alte peste 130 de instituții de învățământ general din țară cu dispensere de absorbante, disponibile gratuit pentru eleve pe parcursul anului școlar.

Profesori din Florești, instruiți pentru un învățământ modern și sigur

Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a organizat recent sesiuni de formare profesională în mai multe instituții de învățământ din raionul Florești, ca parte a Programului Național „Investim în Profesori”, inițiat de Ministerul Educației și Cercetării.

La Gimnaziul „Eustafie Popescu” din Băhrinești, formatoarea Tatiana Verdeș a condus discuții despre Inteligența Emoțională (IE) și impactul acesteia asupra mediului profesional. Cadrele didactice au aprofundat rolul IE în crearea unui mediu de lucru sănătos și eficient, esențial pentru gestionarea conflictelor și luarea deciziilor în condiții de stres.

Sub îndrumarea Tatianeî Mirzenco profesorii de la Liceul Te-

oretic „Ion Creangă” din Florești și filialele sale din Sevrova și Trifănești au explorat concepte esențiale, legate de democrația participativă în școală. Discuțiile s-au concentrat pe importanța implementării principiilor democratice în comunitățile școlare și stabilirea unor reguli clare pentru buna funcționare a acestora.

În cadrul sesiunilor de la Gimnaziul Gura Camencii, formatoarea Victoria Plămădeală a abordat problema bullyingului,

subliniind necesitatea unui mediu educațional sigur și prietenos pentru toți elevii. Profesorii au discutat despre strategii eficiente de prevenire și combatere a acestui fenomen, având ca scop crearea unui climat de încredere și respect în școală.

La Gimnaziul Vertiujeni, sub îndrumarea formatoarei Elena Railean, cadrele didactice au demonstrat creativitate și gândire critică în soluționarea problemelor concrete. Aceste sesiuni au evidențiat importanța atitudinii proactive și a dezvoltării competențelor esențiale pentru viața de zi cu zi, contribuind la o educație centrată pe elev.

Tot la Gimnaziul Vertiujeni, Ecaterina Moga, psiholog și coach, a facilitat sesiuni pe tema

învățării conștiente și a dezvoltării relațiilor interpersonale dintre cadrele didactice, părinți și elevi. Aceasta a subliniat responsabilitatea comună în educație și a oferit o analiză critică a miturilor educaționale contemporane.

În continuarea acestui demers, noi experiențe au fost aduse la IP Gimnaziul Gura Căinaru-

lui, sub îndrumarea dr. Ecaterina Moga. Profesorii au fost încurajați să adopte o abordare deschisă și conștientă în colaborarea cu elevii și părinții, discutând teme fundamentale, precum stilurile de învățare, teoria inteligențelor multiple și importanța învățării conștiente.

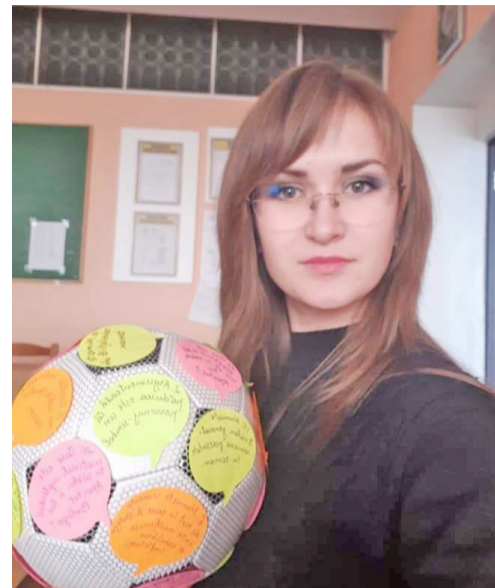
Aceste sesiuni de formare au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării profesionale a cadrelor didactice, oferindu-le competențele necesare pentru a răspunde provocărilor educaționale actuale și pentru a sprijini formarea unor comunități școlare mai eficiente și mai sigure. Programul „Investim în profesori” rămâne un pilon important în susținerea evoluției continue a sistemului educațional.

Rodica Gotca: „Cred că un profesor dedicat poate schimba nu doar viața unei generații, ci și destinul unei țări”

Într-o lume în care educația este cheia progresului, întâlnim oameni care își dedică viața formării tinerelor generații. În acest interviu avem plăcerea de a discuta cu doamna Rodica Gotca, o profesoară pasionată de limba și literatura română, parte a unei dinastii de pedagogi. Dumneaei activează cu succes la Liceul Teoretic „Andrei Straistă” din or. Anenii-Noi. Cu un parcurs academic impresionant și o viziune optimistă asupra rolului său în educație, doamna Rodica ne

va împărtăși din experiențele sale, provocările întâmpinate în activitatea didactică, dar și strategiile prin care reușește să inspire dragostea pentru lectură în rândul elevilor săi. Prin cuvinte alese și puse ca un șirag de mărgăritare, doamna Rodica ne descoperă esența meseriei de educator în Republica Moldova, subliniind impactul profund pe care un profesor dedicat îl poate avea asupra destinului tinerilor.

– Dnă Rodica, faceți parte dintr-o dinastie de pedagogi și, deși știți din experiență câtă muncă solicită această profesie, ați decis să continuați tradiția. Ce V-a motivat să faceți acest pas?

– Probabil, întâiul temei a fost exemplul părinților mei, după care a urmat prima mea învățătoare, diriginta, decana facultății, lectorul universitar, coordonatorul de grup, de teză – profesorii care mi-au picurat lumină în minte și căldură în suflet, Oamenii, întâi, și apoi marii pedagogi, pe care i-am admirat fiind elevă și mi-am dorit să fiu ca ei. Aceste chipuri se așează în mintea mea, unul lângă altul, într-o imagine iradiantă a omeniei, profesionalismului, culturii și dragostei față de copii, o imagine spre care am decis să tind.

Alt motiv a fost acela că nu-mi închipui că există o altă specialitate, care să te pregătească mai bine pentru viață, mai ales pentru a fi părinte. Am decis că dacă nu-mi voi găsi menirea în școală, cel puțin voi fi o mamă pregătită să-și educe copiii (înarmată cu atâta pedagogie și psihologie, metode și tehnici, încât să nu am frica de a eșua la cea mai importantă specialitate – cea de părinte).

Cu siguranță, au mai fost și alte motive ce au înclinat balanța în favoarea profesiei de pedagog, ce m-au determinat să aleg ceea ce vreau cel mai mult să fac, ceea ce pot cel mai bine să fac și ceea ce de ce eu, dar și lumea întreagă, are nevoie. Am ales cu mintea și cu inima, am ales pentru mine și pentru ceilalți, am ales calea pe care nu o regret nici azi, ceea ce-mi oferă certitudinea că am făcut alegerea corectă.

– Mulți tineri specialiști care au beneficiat de indemnizații, după ce au încheiat termenul de 3 ani, au părăsit instituția și au plecat peste hotare sau în alt domeniu mai bine plătit. Doamnă Rodica, Dumneavoastră cum de ați rămas aici?

– Evident că nu salariile ne țin în școli, ci copiii. Am decis să rămân în sistemul educațional, deoarece simt că elevii mei au nevoie de mine și, atât timp cât trăiesc această senzație, voi veni la școală, voi face lecții, voi verifica teme și voi pune umărul la viitorul prosper al acestor copii.

Știm că „omul sfințește locul”, iar dacă ne dorim o lume mai bună, să ne facem treaba mai bine acolo unde suntem. Poate sunt optimistă și romantică, dar cred că un profesor dedicat poate schimba viața unei generații, destinul unei țări, iar Republica Moldova are nevoie de schimbări bune, de oameni buni, și dacă nu noi, atunci cine o să le facă?

– Ce provocări ați întâmpinat, ca profesoară de limba și literatura română, și cum le-ați depășit?

– Să fi profesor deja este o provocare, să rămâi profesor este un succes, în special spun aceasta despre profesorii de limba și literatura

română, deoarece noi ne confruntăm cu elevi care nu citesc, nu-și doresc asta, nu pot și nu le place. Totuși, provocările mele au început cu acceptarea (elevilor, colegilor), cărora a trebuit să le demonstrez „din ce aluat sunt făcută”, ce știu și ce pot, ca să-mi câștig un loc în inima lor, respectul și atitudinea pe care mi-o doream, chiar dacă eram foarte tânără – o studentă de pe băncile facultății.

Apoi au urmat celelalte: motivația, comunicarea eficientă, implicarea, interesul, reușita etc. Aceste provocări au călțit pedagogul din mine și m-au determinat să cresc în fiecare zi, să cercetez, să experimentez, să mă informez și să nu mă las până nu le depășesc. Toate s-au trecut și se trec cu multă muncă, încredere, dăruire, interes și dragoste. Am perceput fiecare provocare ca pe o etapă în devenirea mea ca pedagog, ca pe un test, ca pe un risc, ca pe o întrebare deloc retorică: „a fi sau a nu fi...?”

– Cum integrați cercetarea științifică în activitatea didactică de zi cu zi?

– Cercetarea este o altă pasiune a mea, pe care am descoperit-o la facultate și de care nu m-am putut despărți după ce am absolvit licența, masteratul și doctoratul. E deja un mod de viață să cercetez, să mă las contagiată de curiozitatea noului, necunoscutului și asta se reflectă în activitatea la clasă, căci „Nu-i înveți pe alții ceea ce vrei, nu-i înveți ceea ce știi – îi înveți ceea ce ești” (Jean Jaures), iar elevii mei s-au dovedit a fi la fel de curioși ca mine. Așa ne-am pomenit cu referate, apoi cercetări științifice și articole scrise de elevi și coordonate de profesorii de limba și literatura română.

– Aveți o colaborare care aduce rezultate frumoase cu profesorii de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”? Ne-ați povestit că veniți aici ca acasă și că aveți mulți prieteni. Ne puteți împărtăși mai multe despre aceste experiențe?

– Alma mater este acel spațiu, de fapt acei oameni, la care pot reveni mereu cu inima deschisă. Faptul că am absolvit Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din mun. Chișinău (licență și masterat) e pentru mine o mare onoare și responsabilitate, căci am primit nu doar diplome de studii, ci un titlu pe care mă oblig să-l port cu demnitate – cel de profesor, profesor crengian.

Studentia înfloritoare, grațitudi-

nea și admirația trăită în acești ani m-a determinat mereu să găsesc motive să mențin legătura cu profesorii mei, mentorii mei de care nu mă despart nici azi, să mă întorc la universitatea unde m-am format, la universitatea unde-mi sunt profesorii de la care încă mai am ce învăța. Deschiderea lor și a administrației a stat drept temelie prieteniei noastre, dorinței de a stabili parteneriate

educaționale și de a fi implicată în diferite activități realizate de UPS. Revin mereu cu drag, căci revin acasă.

– În ziua de azi copiii nu le prea place să citească. Ca profesoară de literatură universală, cum îi motivați să-și însușească această deprindere?

– Să știți că unii copii nu știu, mai bine zis, nu au aflat încă de faptul că le place să citească, nu au dat peste cartea potrivită, iar menirea mea este să-i ajut să descopere acest lucru, căci prin lectură ei își pot forma celelalte competențe, trăsături de caracter și talente. Îmi motivez elevii să citească prin propriul exemplu, fiind omul care poartă cărți cu sine și le împarte, le face

publicitate în discuțiile din pauză (subtil, deloc insistent, împărtășind o stare pe care ei și-ar dori să o trăiască). Pe lângă aceasta, încerc să le demonstrez utilitatea practică a fiecărei cărți pe care le-o propun, căci generația de azi e una pragmatică, grăbită, care vrea un rezultat aici și acum, de aceea ei nu vor citi până nu vor ști de ce au nevoie de aceasta. O altă sursă de motivație este implicarea elevilor în concursuri și proiecte educaționale, prin intermediul cărora este promovată lectura și oamenii cărții. Astfel, Proiectul educațional „Cafeneaua literară” are deja 6 ediții, zeci de scriitori și oameni de artă notorii invitați și sute de elevi care citesc și o fac din dragoste și interes. O altă activitate recentă, care a adus lectura mai aproape de tânăra generație, a fost Concursul „Prima dragoste”, organizat de Editura „Paralela 45” din București, la care elevii mei au luat locuri de frunte, au primit premii, cărți și s-au bucurat de ocazia de a vedea Bucureștiul, tipografia editurii și autorii cărților pe care le-au citit.

– Sunteți și diriginta clasei a XII-a. Cum vă influențează această experiență activitatea didactică și relația cu elevii?

– Văd o mare asemănare între a fi diriginte și a fi antrenorul unei echipe. Deseri folosesc această metaforă, atât în discuțiile cu elevii mei, cât și în atitudinile pe care le am și relațiile pe care le stabilesc cu ei, deoarece le sunt alături pe parcursul anilor de liceu, îi susțin atunci când au eșecuri, îi laud când se bucură de succese, le ofer ajutor când au nevoie de o strategie de acțiune, le indic posibilele riscuri și greșeli, îi motivez când nu au curaj ori putere să facă ceva și îi iubesc prietenește, cu respect pentru ceea ce sunt și cu înțelegere pentru ceea ce fac.

Uneori, munca unui diriginte nu se oprește la sumedenia de dosare și rapoarte ce se cer a fi completate, ci merge până la a fi suplinitorul mamei (plecate peste hotare), surorii (concentrate pe propria viață), prietenii (distanțate din cauza unor alte interese), bunicii (incapabile să înțeleagă tânăra generație, dar atât de iubitoare și permissive). Fiind dirigintă, am sesizat că se adună sub pălăria sintagmei „copiii mei”, pe lângă cei doi băieți pe care-i am, și alți copii, care își găsesc loc în inima mea și pentru care-mi fac griji.

– Cum abordați diversitatea în clasă, ce metode folosiți pentru a vă

asigura că toți elevii au șanse egale de a învăța și de a se dezvolta?

– Diversitatea, în clasele în care am ore, este evidentă chiar de la prima lecție, deoarece lucrez într-un liceu clasic, iar în clasa a X-a vin elevi din tot raionul Anenii Noi, chiar și de peste hotarele acestuia, astfel fac primul pas într-o clasă neomogenă, într-un colectiv în proces de coeziune și, pe lângă însușirea programei școlare, scopul meu este să-i ajut să se acomodeze, să se integreze în clasă și în școală. Văd acest fapt destul de benefic, căci începem de la zero toți, atât eu, cât și elevii avem ocazia de a ne oferi șansa să fim mai buni, să fim așa cum ne dorim și să ne bucurăm de o percepție obiectivă (eu nu-i cunosc cum sunt la ore, nici ei nu știu cum predau eu materia).

Cât despre metodele folosite, pot să vă spun că din lista imensă a celor existente și inventate personal, aleg de fiecare dată ceea ce s-ar potrivi majorității, apoi „condimentez” cu altele specifice, pentru a asigura motivarea și succesul fiecărui elev. Mă străduiesc să îmbin tradiționalul cu modernul, să creez o tradiție (5 minute de caligrafie, recital etc.) și câte un moment de noutate (tehnic noi, spații noi, oameni noi etc). Îmi planific lecția pentru toți, inclusiv pentru mine, căci dacă nu aș savura acele 45 de minute, ce pot să mai spun despre elev, care simte și preia starea profesorului?

– Ce momente considerați că sunt mai șubrede în sistemul educațional din țara noastră? Ce ați schimba pentru a îmbunătăți acest sistem?

– Sistemul educațional din țara noastră este în creștere, devenire, așa cum suntem și noi, cei care facem parte din el și îl reprezentăm. Probabil, ar trebui să ne gândim la aceasta, întâi de toate, apoi la problemele din afară. Aș vrea profesori mai buni, pe care să-i doresc părinții, și nu să fugă de ei. Aș vrea ca prin calitatea crescândă a profesorilor să crească și prestigiul acestei specialități. Mă doare să aud că tinerii de azi aleg pedagogia din motiv că nu au fost admiși la alte specialități, că aici au contracte mici, că e mai ușor la pedagogie ori că s-au lăsat seduși de 3 ani finanțați generos de stat pentru tinerii specialiști. Sunt motive umiltoare pentru un profesor, mai ales pentru cel care-și face bine munca, pentru cel care a ales conștient această specialitate și își urmează vocația. În rest, lacunele sistemului educațional sunt aceleași: birocrația în doze mari și salariile în doze mici.

Cu acestea se luptă, sunt sesizate niște schimbări care, sper, vor ajunge la finalitatea propusă: profesorul care-și poate investi timpul în predare, în creșterea copilului și nu în căutarea unui loc de muncă suplimentar ori în completarea teancurilor de rapoarte.

(Continuare în pag.4)

EENCE Eduthon 2024: idei inovative de educație civică

Asociația Est-Europeană de Educație Civică (EENCE) a oferit, în perioada iulie-august curent, actanților din Republica Moldova posibilitatea de a depune dosarele de participare la proiectul *EENCE Eduthon 2024*. Principiile proiectului s-au axat, în linii generale, pe: creșterea numărului de cetățeni care participă activ la viața țării și a comunității lor (inclusiv tineri, femei și grupuri defavorizate); îmbunătățirea gradului de conștientizare a oportunităților de a participa la rezolvarea problemelor existente în societate; sensibilizarea societății în raport cu contextele stricte și problemele de dezvoltare; promovarea valorilor democratice (drepturile omului, justiția, egalitatea, statul de drept etc.); sprijinirea și consolidarea inițiativelor civice de bază; dezvoltarea alfabetizării media și combaterea propagandei și a știrilor false; extinderea accesului la educația civică; cooperarea între organizațiile și inițiativele democratice locale.

Proiect educațional cu impact comunitar

Reieșind din aceste principii, participanții au putut evalua istoricul, provocările și necesitățile de ordin local, în vederea elaborării unui concept de proiect educațional cu impact comunitar. Astfel, *Eduthon 2024* a identificat și a susținut financiar, printr-un grant de 1000 de euro, patru dintre cele mai bune idei pentru promovarea educației civice și a valorilor democratice în țara noastră.

În perioada 20-22 septembrie 2024, la Chișinău s-a desfășurat seminarul *EENCE Eduthon 2024: idei inovative în educația civică*. Cele zece idei selectate pentru participarea la *Eduthon 2024*, realizate de profesori și activiști din raioanele Soroca, Florești, Sângerei, Strășeni, Taraclia și municipiul Chișinău, au accen-

tuat predominant necesitatea abordării constructive a principiilor interacțiunii interumane și a relației cu autoritățile de către generația în devenire, prin conștientizarea apartenenței la suflul comunitar.

Proiectele *Laboratorul civic virtual*; *Democrația – o valoare crucială a societății civile*; *Democrația în acțiune – prioritate în comunitatea mea*; *Pulsul timpului*; *Cetățeni activi – cetățeni europeni*; *Unde-i lege, nu-i tocmeală*; *Imagini și idei: fotografia ca mediu de dialog și reflectare*; *Ambasadori ai comunității: elevii în acțiune*; *Dreptul meu este și dreptul tău*. *Nu fi indiferent – ieși la vot*; *Hai să dăm mână cu mână, democrația să domine* s-au racordat eficient ideaticii *Eduthon 2024*, reliefând, în aceeași ordine de idei, problematici similare din diverse regiuni și înglobând experiențe și practici

cantitative și calitative relevante pentru eficientizarea dialogului social și generational. Fiecare activitate s-a centrat pe înțelegerea drepturilor și responsabilităților cetățenești, implicarea în procesul decizional, explorarea diversității și multiperspectivității socioculturale, dezvoltarea abilităților de gândire critică și analiză, construirea relațiilor armonioase între indivizi și instituții, promovarea valorilor democratice, îmbunătățirea abilităților de interacțiune și comunicare, axarea pe acțiuni sustenabile.

Sprijin metodic funcțional

Viziunea proiectului a fost de a asigura protagoniștilor sprijinul metodic funcțional din partea unui grup de experți naționali (Natalia Cebotar și Petru Golban) și internaționali (Lela Javakhishvili, Georgia, și Valery Balayan, Canada), astfel încât participanții să-și prezinte conceptele în primă instanță, iar ulterior, în urma consultațiilor cu experții, să le revadă și să le îmbunătățească în eventualitate, pentru a le prezenta în etapa de jurizare. Familiarizarea cu criteriile de jurizare, prezentările experților și dialogul cu privire la manifestările educației civice și a societății civile în spațiul Europei de Est au determinat crearea conceptelor autentice ale proiectelor, pentru ca acestea să aibă un impact pozitiv, să fie relevante și aplicabile, să

răspundă nevoilor și așteptărilor cetățenilor/grupurilor țintă.

În urma dezbaterilor juriului, au fost apreciate aspectele viabile ale tuturor proiectelor propuse. De remarcat că trei proiecte au fost selectate în vederea oferirii grantului de implementare: proiectul *Unde-i lege, nu-i tocmeală*, elaborat de echipa de profesori de la Liceul Teoretic „Gaudeamus” din Chișinău, Eugenia Ciutac și Marcela Cotruța; proiectul *Pulsul timpului*, creat de Maria Mutavci de la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din Sângerei și Ian Wolf, Richard Hale School, Hertfordshire, Marea Britanie; proiectul *Dreptul meu este și dreptul tău. Nu fi indiferent – ieși la vot*, realizat de doi reprezentanți ai Liceului Teoretic „Constantin Stere” din Soroca, Maria Stepanyants și Maia Răileanu; proiectul *Cetățeni activi – cetățeni europeni*, dus la bun sfârșit de profesoarele Daniela Vacarciuc și Elena Muravschi de la Liceul Teoretic „Vasile Alexandri” din Chișinău.

În perspectivă, coordonatorii locali vor realiza activitățile propuse în comunitățile lor până la începutul lunii noiembrie a.c., beneficiind de sprijinul experților

și coordonatorilor naționali. Proiectul *EENCE Eduthon 2024*, implementat pe aceleași principii în Armenia, Georgia, Ucraina, Polonia și Azerbaidjan, a adus în discuție o serie de provocări și diferențe de percepere în educația civică din regiune, prin prisma diversității istoricului politic, economic și social al acestor state, demonstrând că educația civică în Europa de Est este într-o continuă evoluție, cu progrese și provocări variate. De asemenea, ecoul evenimentului este pledoaria tuturor statelor participante pentru cooperare pașnică, respect pentru drepturile omului, receptivitate instituțională și civică la necesitățile actuale și o dovadă elocventă a faptului că educația civică este un domeniu crucial pentru consolidarea democrației și pentru asigurarea unei participări informate și active a cetățenilor la activitățile din societate.

Este de menționat că Proiectul *EENCE Eduthon 2024: idei inovative în educația civică* a fost organizat de către Asociația Est-Europeană de Educație Civică, în colaborare cu Agenția Federală de Educație Civică, cu sprijinul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Germaniei. În Republica Moldova, desfășurarea evenimentului a fost coordonată de Asociația Națională a Tinerilor Istorici (ANTIM).

Alexandru SEU,
coordonator național
al proiectului,
profesor de istoria românilor
și universală,
grad didactic II,
Colegiul de Medicină
Veterinară
și Economie Agrară din
Brătușeni, Edineț

Interviul de Joi

Rodica Gotca: „Cred că un profesor dedicat poate schimba nu doar viața unei generații, ci și destinul unei țări”

(Continuare din pag. 3)

– Cât este de important pentru un pedagog să fie în continuă creștere profesională și personală?

– La fel de important precum a respira: te oprești – ai murit. Fără dezvoltarea profesională și personală pedagogul este absorbit de rutină, de plictis și devine și el rutinar și plictisitor, adică încetează să mai fie profesor. Noi formăm tânăra generație, contribuim la dezvoltarea ei, deci suntem obligați să le demonstrăm acest proces pe propria persoană, altfel suntem niște teoreticeni, care lansează teze, fără aplicare practică (repet: copiii de azi sunt pragmatici, ei au nevoie de argumentarea aplicabilității celor

învățate). Pe lângă aceasta, cred că este vital să creștem profesional și personal pentru noi înșine, pentru a avea satisfacție de la ceea ce facem, de la viața pe care o trăim, de la profesia pe care o avem, de la oamenii cu care interacționăm. Acest lucru este valabil nu doar pentru profesori, ci pentru toate specialitățile, căci un om fericit este un profesionist, un om la locul lui, o parte funcțională și productivă a unei familii, a unui sistem (pe care ni-l dorim toți să fie perfect).

– Ce sfaturi le oferiți colegilor pentru a evita rutina în predare? Ce strategii sau metode considerați că ar putea fi aplicate pentru a menține entuziasmul și creativitatea în activitatea didactică?

– Îmi îndemn colegii să fie fericiți, să-și găsească propria cheie către fericire (m-aș bucura ca ea să fie în școală, în sala de clasă), să poată savura fiecare zi, fiecare lecție și fiecare moment al vieții de pedagog. Rutina ne paște mereu, dar o putem evita, transformând

activitățile ce o generează în disciplină, management al timpului, comunicare eficientă și dezvoltare personală și profesională.

Strategia care mă menține în formă și mă face creativă este, în primul rând, grija de sănătatea mea fizică și mintală, apoi stabilirea și

menținerea legăturii sufletești cu familia mea (cea de acasă, dar și cea de la școală), automotivarea, curiozitatea și dragostea pentru oameni și frumos. Avându-le pe toate la nivel maxim, îmi pot deschide aripile și îi pot menține entuziasmați și creativi și pe elevii mei. De aceea, trebuie să ținem minte că nu doar lecția începe cu noi, ci orice vrem să facem la acea lecție, orice vrem să obținem în urma ei, tot de la noi pornește.

La final, dorim să-i mulțumim doamnei Rodica pentru deschidere și inspirație, subliniind că munca ei nu doar educă, ci și modelează viitorul tinerei generații.

A intervievat

Silvia ȚURCAN

Centenarul artei educației realiste timpurii

Zilele trecute o colegă mi-a propus să pregătesc o conferință pentru părinții care și-au adus copiii anul acesta la grădinița Waldorf. Am acceptat cu bucurie propunerea, fiindcă orice rugămintă de acest fel este o nouă provocare pentru mine. În 32 de ani de la fondarea instituției Waldorf în Chișinău am avut posibilitatea și datoria de a prezenta în fața părinților conferințe despre pedagogia Waldorf din diferite aspecte. Sunt obișnuit cu această sarcină. Nu mi-a fost greu să mă determin despre ce le voi vorbi. Deci, voi prezenta în continuare, în rezumat, ceea ce le-am spus părinților în cadrul unei conferințe într-o seară minunată de sfârșit de septembrie.

Pedagogia Waldorf ca alternativă educațională

Mai întâi (în loc de introduce), le-am amintit pe scurt ce înseamnă noțiunile „pedagogie Waldorf” și „alternativă pedagogică”. Apoi le-am pomenit despre fondatorul pedagogiei Waldorf (filosoful și pedagogul Rudolf Steiner /1861-1925/) și despre baza științifico-metodologică – știința spirituală sau antroposofia („o cale de cunoaștere, care ar dori să conducă spiritualul din ființa umană către spiritualul din univers”, R. Steiner, *Teze antroposofice*). O atenție deosebită am acordat noțiunii de „OM”: prin dialog am convenit că omul este o creație

divină, tripartită (cu trup, suflet și spirit), alcătuită „după chipul Domnului”, care are misiunea de a fi creator (după „asemănarea” lui Dumnezeu). Din discuția cu părinții am constatat că pentru a putea crea, pentru a-și realiza misiunea de creator, omul are nevoie de un trup fizic sănătos, de simțuri dezvoltate și de rațiune profundă, calități însoțite de componentele sufletești: voință, simțire și gândire, precum și de cele spirituale: Eul și conștiința.

Promovând o educație holistică, instituția Waldorf Chișinău cuprinde omul în întregime:

grădinița pune accentul pe dezvoltarea trupului fizic sănătos și a voinței; clasele primare schimbă accentul pe dezvoltarea forțelor de viață (forțelor plămuitoare) și a simțurilor prin intermediul artelor, ceea ce înseamnă dezvoltarea sufletească, iar clasele mari (7-12) se axează pe dezvoltarea proprietății de judecată și a gândirii.

În continuare, m-am referit mai amănunțit la aspectele legate de specificul educației timpurii Waldorf, ceea ce-i interesa mai mult pe părinți. Le-am recomandat cartea lui R. Steiner „Educația copilului din punctul de vedere al științei spirituale”, prima lui lucrare pedagogică apărută încă în 1907, care are un limbaj accesibil, pe înțelesul tuturor. Apoi le-am prezentat și alte lucrări folositoare, ale autorilor contemporani, despre educația între 0-7 ani, care se aflau pe rafturile unei expoziții prezente în sală.

Vorbind despre istoricul educației realiste (cum numea pedagogia Waldorf fondatorul ei, nu „materialistă” și nu „duhovnicească”), am amintit că prima grupă de grădiniță Waldorf a apărut în 1924 pe lângă prima școală de acest fel din Stuttgart (Germania), cu cinci ani după inaugurarea acesteia. Atunci mi-am dat seama că suntem în 2024 și acesta este ANUL CENTENAR al educației Waldorf timpurii! Iar prima educatoare Waldorf (și fondatoare) a fost Elizabeth von Grunelius. Cu aportul ei, peste doi ani, în 1926, a fost creată prima grădiniță Waldorf, în același oraș. Îndemn cititorul să parcurgem câteva date statistice: în 1979, la 50 de ani ai pedagogiei Waldorf, existau deja 250 de grădinițe de acest tip; în 1992, când s-a deschis inițiativa din R. Moldova, pe mapamond erau circa 1 000 de grădinițe Waldorf; în anul 2000 numărul lor era de 1706, întrecând cu mult numărul școlilor de acest tip; în prezent

numărul grădinițelor Waldorf în lume a ajuns la 1922, în peste 60 de țări.

„Salvarea copilăriei – o sarcină mondială inovatoare” a pedagogiei

La nivel internațional activitatea grădinițelor Waldorf este coordonată de Asociația Internațională IASWECE /din engleză: International Association for Steiner/Wal-

dorf Early Childhood Education/. În introducerea la Statutul acestei organizații, fondatorul ei, Dr. Helmut von Kügelgen, menționa: „Pe fundalul tendințelor materialiste din educație și din cultura actuală, protecția sau, mai bine zis, salvarea copilăriei ca etapă de bază

a dezvoltării vieții fiecărui om a devenit o sarcină mondială inovatoare.”

Am adus la cunoștință părinților cele trei mottouri ale lui R. Steiner pentru anii de devenire: 0-7 ani, „Lumea este bună”; 7-14 ani, „Lumea e frumoasă”; 14-21 ani, „Lumea este adevărată”, explicându-le în amănunt. După aceea am evidențiat principiile educației timpurii ale pedagogiei Waldorf:

- Principiul educației holistice (care cuprinde trupul, sufletul și spiritul);
- Principiul educației pentru sănătate (învățarea prin imitație și urmarea modelului, respec-

- Principiul educației prin joc (jocuri libere, jocul în cerc, jocuri de degete);
- Principiul legăturii strânse cu familia (discuții zilnice și ședințe lunare).

Educația timpurie Waldorf în R. Moldova

La încheiere, voi dedica câteva cuvinte căii parcurse de educația timpurie Waldorf în Republica Moldova. Primele două grupe de grădiniță cu 50 de copii au fost inaugurate la Chișinău în cadrul Școlii-grădinițe experimentale Waldorf (1992) cu aportul educatoarelor Veronica Șcurov și Angela Gaidău (Crețu), absolvente ale Seminarului Waldorf din București. În același an au mai fost deschise două grupe de grădiniță în cadrul Instituției de Educație Timpurie Nr.199 (de la Poșta Veche) datorită doamnelor Valentina Răileanu (șefă), Ecaterina Popa și Olga Grigorieva (ambele educatoare). Peste câțiva ani copiii și educatoarele s-au transferat la prima din instituțiile preșcolare menționate, de pe strada Studenților.

În 1993 a fost deschisă o grupă de grădiniță Waldorf în orașul Ungheni, care, cu regret, n-a avut continuitate. Tot în 1993, la Chișinău, au mai fost deschise două grupe de grădiniță. Ulterior, o grupă a fost închisă din cauza lipsei de spațiu. Astfel, acum avem trei grupe de grădiniță cu 83 de copii. În 32 de ani de activitate circa 400 de copii au „absolvit” grupele de grădiniță Waldorf, majoritatea dintre ei completând clasele I Waldorf. Între timp, din dorința părinților, în Chișinău a fost fondată și o inițiativă timpurie privată, ce promovează principiile Waldorf.

Ne bucurăm faptul că numărul părinților ce doresc să-și educe copiii după principiile Waldorf este continuu în creștere. Aceasta ne motivează să căutăm posibilități pentru extindere. De aceea conținem atât pe ajutorul și susținerea părinților, prietenilor de peste hotare, cât și pe susținerea organelor administrației publice locale și centrale, datorită aportului cărora activăm cu succes în continuare.

Liviu DASCĂL,
co-fondator IPLT Waldorf

Contexte și practici pentru dezvoltarea profesorului reflexiv

Cu gând de încredere pentru educația din Republica Moldova, am adunat și în această vară experiențe inedite în cadrul diferitor activități de dezvoltare profesională. Creșterea nivelului de expertiză a profesorilor în domeniul predării reflexive a fost unul din scopurile forumului pentru profesori MERITO, desfășurat la Râșnov, România. În acest context, am profitat de oportunitatea de a transmite bunele practici colegilor din raionul Călărași în cadrul unui atelier la Forumul Educațional raional, cu genericul „Eu aleg Educația!”, desfășurat la 30 august 2024.

Corina TRIFAN,
psiholog școlar,
grad didactic I,
IP LT „Vasile
Alecsandri”,
or. Călărași

Practicile reflexive în educație au devenit populare și frecvent aplicate în ultima perioadă de către tot mai multe cadre didactice, dar și de către elevi.

Așadar, obiectivul general al atelierului a vizat valorificarea competenței autoreflexive și a practicilor autoevaluative ale cadrului didactic, în vederea eficientizării propriului demers educațional și a evoluției profesionale.

Practicile reflexive în activitatea didactică reprezintă un grup de metode și tehnici menite să ajute indivizii sau grupurile de elevi/profesori să reflecteze asupra

propriilor experiențe, comportamente sau acțiuni pentru a se angaja într-un proces de învățare continuă.

Oamenii de știință menționează că o persoană care nu poate reflecta este puțin probabil să-i poată învăța să reflecteze pe alții.

O abordare a predării reflexive descrie conceptele de reflecție în procesul acțiunii și reflecție despre acțiune.

Reflecția în procesul acțiunii este reflecția în timpul unei lecții sau a unei activități, adică reflecția asupra unei situații în timp ce aceasta încă poate aduce benefi-

cii învățării. Această metodă este foarte eficientă, deoarece permite cadrului didactic să reacționeze și să schimbe, să adapteze un eveniment în procesul derulării sale.

Pe de altă parte, reflecția despre acțiune implică gândurile și ideile de după realizarea unei lecții sau a unei activități educaționale, pentru a înțelege modul în care achizițiile dobândite ar putea ghida persoana (profesorul sau elevul) către experiență.

În viziunea cadrelor didactice

participante la atelier, profesorul reflexiv este flexibil, solicită ajutor atunci când simte nevoia, ține cont de nevoile elevilor, provoacă elevii și părinții la comunicare, reflectează în baza rezultatelor, succeselor sau eșecurilor, trezește interesul și motivează elevii, încurajează.

Pe parcursul atelierului, profesorii au identificat și au analizat cu atenție modalitățile și acțiunile specifice de dezvoltare a practicilor de reflecție didactică. Enumerăm câteva sugestii din cele discutate:

- Observarea la clasă: roagă un coleg să te observe și discutați despre asta;
- Fă-ți însemnări într-un jurnal de reflecție;
- Când proiectezi activitățile la clasă, pleacă cu finalul în minte;
- Dezvoltă documentele de proiectare împreună cu alți colegi;
- Găsește-ți un mentor sau un coleg de încredere și vorbește-i despre experiențele tale la clasă;
- Participă cu colegii la întâlniri, ședințe ale comisiei metodice

și discutați despre reușite, provocări, soluții;

- Aderă la comunități online sau offline, unde simți că îți dezvolti competențele pedagogice;
- Monitorizează timp de o săptămână, pe ceas, cât vorbești tu într-o oră și cât vorbesc copiii;
- Predă în echipă cu un alt coleg și discutați după;
- Cere feedback atât de la părinți, cât și de la copii.

Ca și concluzie la final de atelier, participanții au venit cu ideea că practicile reflexive nu sunt acțiuni episodice, pentru o singură dată, ci un proces continuu. Reflecția continuă este o modalitate de a ajuta profesorii și elevii să devină încrezători, responsabili, creativi și implicați. Reflecția este un proces ciclic, ceea ce înseamnă că o persoană crește și se adaptează la condițiile în schimbare. Chiar dacă reflecția va solicita mai mult timp pentru început, în schimb, va economisi efort și timp pe termen lung. Tot ce trebuie să facem este să începem.

Educația în managementul resurselor naturale: conotații internaționale

Mai multe ateliere de lucru, axate pe tema dezvoltării forței de muncă în domeniul managementului resurselor naturale (oportunități, provocări și bune practici) s-au desfășurat în perioada 23-25 septembrie curent la Chișinău. La activități au participat reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic, implicați în elaborarea și implementarea programelor de studiu în domeniu.

Participanții+, alături de reprezentanți naționali ai autorităților publice centrale din domeniul educației și protecției mediului, s-au familiarizat cu modele educaționale din SUA, studiind impactul acestora asupra sectorului silvic. De asemenea, ei au prezentat diferite modalități prin care agențiile pentru resurse naturale, precum și sectorul privat, organizațiile non-guvernamentale și universitățile colaborează

în vederea gestionării resurselor naturale.

În plus, instituțiile de învățământ superior participante la eveniment au etalat unele procese prin care creează și implementează programe de studii dedicate sectorului respectiv. Ulterior, în cadrul prezentărilor și discuțiilor, au fost abordate fundamente ale managementului resurselor naturale în raport cu ariile protejate și cu actorii implicați. În context, doi specialiști de la US Forest Service, Keith Bosak, profesor la Universitatea Montana, și Jonathan Dorman, expert în mana-

gementul activităților de recreere din cadrul Bitterroot National Forest, SUA, au oferit exemple de programe educaționale din țara lor, incluzând oportunități practice pentru studenți și cadre didactice.

Totodată, în grup s-au organizat activități de desăvârșire a competențelor profesionale, centrate pe identificarea unor soluții de gestionare și dezvoltare a resurselor umane într-un mediu în continuă schimbare, cu elaborarea unor hărți situaționale și a diverselor planuri de acțiune. Atelierele de lucru au fost precedate de o evaluare a situației în R. Moldova cu privire la programele de studii existente în instituțiile de învățământ care oferă specialitatea Silvicultură și grădini publice.

Activitățile menționate supra au avut loc în cadrul Proiectului „Programe de studii în domeniul Silvicultură și Managementul Resurselor Naturale în învățământul superior”, implementat de AO „EcoContact” și finanțat de USDA Forest Service International Programs.

Cor. UPp

Programul „Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3”, în desfășurare

Ozonă specială destinată activităților de recreere și socializare pentru copii, tineri și refugiați a fost amenajată la Hârbovăț, Anenii Noi, în cadrul Programului guvernamental „Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3”, cu sprijinul diasporei, autorităților publice locale, asociației de băștinași „Din inimă pentru Hârbovăț” și susținerea Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) Moldova.

De spus că zona de odihnă are o suprafață de 154 de metri pătrați, fiind dotată cu locuri de joacă, spații de relaxare și facilități pentru diverse activități recreative. Proiectul răspunde necesităților unei comunități de peste cinci mii de locuitori, dintre care aproximativ o mie sunt tineri. De asemenea aceste măsuri sunt menite să contribuie la suportul activ de integrare în comunitate a celor 15 refugiați la Hârbovăț.

În același timp, copiii și tinerii din Hârbovăț sunt principalii beneficiari ai proiectului, având în prezent acces la un spațiu recreativ modern și sigur. Totodată, membrii diasporei vor avea parte de un loc de întâlnire și comunicare la revenirea în localitate, iar refugiații din comunitate vor beneficia de un loc adecvat pentru socializare și integrare.

Este de menționat că proiectul „Amenajarea unei zone de odihnă pentru tinerii din localitate și refugiați, prin formarea unei comunități coezive și consolidarea relațiilor sociale pozitive” a fost realizat în cadrul Programului DAR 1+3, fiind implementat cu aportul Biroului relații cu diaspora.

Constantin Brâncoveanu: Martir al neamului românesc

370 DE ANI DE LA NAȘTERE, 310 ANI DE LA TRECEREA ÎN ETERNITATE

Constantin Brâncoveanu (1654-1714), domn al Țării Românești (1688-1714), om politic, diplomat, reformator, sprijinitor al culturii, ctitor de lăcașe sfinte, așezăminte culturale și școli, creator de epocă și de stil („stilul brâncovenesc”), domn creștin și martir al neamului românesc. S-ar fi născut în iunie 1654 în satul Brâncoveni, fostul județ Romanți. După tată (Papa Brâncoveanu), descindea dintr-o veche și bogată familie, care dăduse țării mai mulți domnitori, iar după mamă (jupâneasa Stanca), din vestita familie a Cantacuzineștilor.

Asemeni lui Neagoe și Matei, își va lua patronimicul de Basarab.

Rămas de mic orfan de tată, va fi crescut și instruit în casa unchiului său – Constantin Cantacuzino Stolnicul.

Odată cu obținerea primei dregătorii (vtorilogofăt ori al doilea postelnic, 1672), Constantin Brâncoveanu începe să joace un rol important la curtea domnească. La 1673 este trimis în prima sa misiune reușită la Brașov, pentru a-i convinge pe boierii refugiați să revină în țară. În vremea lui Gheorghe Duca (1673-1678) este logofăt, iar după urcare pe tron a unchiului său Șerban (1678), devine mare agă (1679), apoi ispravnic de scaun (1680), ajungând vel-logofăt la cea mai înaltă treaptă a ierarhiei boierești (1681).

Inițiat de Șerban Vodă în pro-

bleme diplomatice, îndeplinește diverse misiuni peste hotare. La decesul acestuia (1688), deși Constantin Brâncoveanu nu-și dorea scaunul domnesc, vasta sa genealogie îi determină pe boieri să-l ridice ca domn al Munteniei, fapt confirmat și de Poartă.

Domnia sa îndelungată începută la 29 octombrie 1688 și încheiată în mod tragic la 14 august 1714, a fost o epocă de prosperare în Țara Românească.

„Stilul brâncovenesc” caracterizează nu numai arta construcției, ci este un șir de realizări complexe în toate domeniile. A creat un stil de concepție în modul cum a văzut dezvoltarea economică a țării, prin felul cum a acționat asupra societății. Factorul politic și dramatic a fost conceput într-o strânsă legătură, potrivit căreia nu se putea realiza politica Țării Românești fără arta

diplomației, după cum diplomația - de la realitățile politice ale vremii.

Deși situația țării, cuprinsă între cele trei mari imperii aflate în conflict permanent (Habsburgic, Otoman și Țarist) era destul de dificilă, voievodul a reușit să păstreze o vreme un climat de liniște și prosperitate (împăratul Leopold, după înfrângerea de la Zărnești, nu departe de Brașov, 1690, îl numește pe domnul muntean *Principe al Sfântului Imperiu* cu dreptul de a purta titlul *illustrissimus* - 1695; țar-

trimis danii și ajutoare considerabile la Locurile Sfinte.

Chiar și la începutul domniei, a impulsat arta tiparului, continuând tipărirea *Bibliei de la București* (1688) – prima Biblie completă în limba română (pe parcurs s-au imprimat circa 400 de cărți în limbile română, greacă, slavonă, armeană, gruzină, turcă, arabă etc., secondat de „maestrul tipografiilor” – cărturarul Antim Ivireanu, Mitropolitul Țării Românești, originar din Georgia). În 1707 a reorganizat

autor al Cronicii Domniei Brâncoveanu; frații Corbea, diplomați (unul dintre ei, Teodor, a tipărit un vocabular latin-român ș.a.).

Nu a dat uitării nici activitatea pictorilor (zugravilor), printre ei remarcându-se Părvu Mutul, „zugravul zugravilor” epocii brâncovenesci, care a creat și școala de zugrăvi români. Prin toate aceste realizări Voievodul a ctitorit epoca cea mai strălucită a culturii românești.

Intrigile de la Curte, precum și invidia, i-au grăbit sfârșitul. „Mazilit” la 24 martie 1714, este adus la Constantinopol, împreună cu cei patru fii: Constantin, Radu, Ștefan și Matei și sftenicul Enache Văcărescu. După patru luni de torturi, în închisoarea „Edicule” (Temnița celor șapte tunuri), toți au fost executați prin decapitare în prezența sultanului Ahmed al III și a reprezentanților creștinătății: Franța, Anglia, Imperiul Habsburgic, Imperiul Rus, care „nu refuzaseră invitația chiar în ziua de Sf. Maria” (N. Iorga) și a numeroșilor privitori.

Capul a fost înhumat de pescari pe o insulă din Marea Marmara, iar trupul a fost aruncat în Marea Mediterană, înmormântat de alți pescari.

La 1934 rămășițele pământești au fost depuse în Catedrala Patriarhală din București. În ziua de 20 iunie 1992 Biserica Ortodoxă Română îl canonizează, la tuscincii stabilindu-le zi de pomenire 16 august.

Canonizarea lui Constantin Brâncoveanu este mai presus de orice comentariu: tăria interioară și credința cu care a ales să îndure în mod conștient, în fața călăului otoman și a nepăsătorilor europeni, supliciuul familiei și martiriul său o certifică din plin.

Dumitru PASAT

rul Petru I îi conferă *Ordinul Sf. Andrei*, 1700, iar sultanul îi recunoaște domnia pe viață de două ori, în 1699 și 1703, numindu-l *Altin Bei-Prințul de Aur*, dedicându-se realizării de lucrări cu rezonanță culturală și spirituală, în special ctitorii a zeci de așezăminte laice și bisericești de valoare spirituală și arhitectonică. Astfel au fost înălțate bisericile de la Potlogi, Mogoșoaia, Sf. Gheorghe Nou din București, mănăstirile Hurezi (Oltenia) și Brâncoveni, din Sâmbăta de Sus, precum și Palatul de la Mogoșoaia, care se distinge printr-un stil arhitectural devenit renumit, supranumit „brâncovenesc”. De asemenea a

Academia Domnească, înființată de Șerban Cantacuzino și care a devenit cea mai importantă școală pentru tinerii din toate provinciile românești.

A sprijinit învățământul din afara țării. 46 de școli din străinătate (Europa de Sud-Est, Asia Mică, Siria, Iordania, Palestina, Egipt, Constantinopol) au beneficiat de un larg și îndelungat sprijin material. A ocrotit și încurajat cultura și pe învățații epocii (stolnicul Constantin Cantacuzino, autor al *Istoriei Țării Românești*; frații Radu și Ștefan Greceanu, umaniști valoroși, cărturari de seamă și traducătorii Bibliei de la 1688; Radul logofătul,

România a donat un microbuz pentru Gimnaziul din Copăceni, satul natal al lui Adrian Păunescu

Peste 40 de elevi din Copăceni, Sângerei, dar și din satele învecinate vor merge la școală în condiții mai bune, după ce unul dintre microbuzele donate Republicii Moldova de Guvernul României a ajuns la Gimnaziul „Adrian Păunescu” din satul natal al genialului poet.

Prezent la ceremonia festivă de donare, în cadrul căreia a fost întâmpinat cu pâine și sare, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al României la Chișinău, Excelența Sa Cris-

tian-Leon Țurcanu, a menționat că „Acești elevi pot merge la școală în confort și siguranță, în condiții europene. Tot la Copăceni, grădinița a fost reabilitată și modernizată prin sprijinul generos venit de la Guvernul României.”

În continuare, oficialul a depus flori la monumentul lui Adrian Păunescu. De remarcat că Cabinetul de Miniștri al României a donat Republicii Moldova încă 69 de autobuze școlare dotate la standarde europene. Primele 40 de vehicule au ajuns în R. Moldova la sfârșitul lunii august a.c., iar celelalte 29 vor fi repartizate până la 30 octombrie ai acestui an.

Valoarea totală a acestor mijloace de transport destinate învățăceilor constituie 74 de milioane de lei, resursele respective fiind alocate din asistența financiară nerambursabilă de 100 de milioane de euro, acordată Republicii Moldova de Executivul din România.

Reporter UPP

Proiectul UEFA Playmakers Moldova, implementat pe întreg teritoriul țării

Proiectul UEFA Playmakers își continuă marșul triumfal în țara noastră. Acesta este lansat de Uniunea Asociațiilor Europene de Fotbal (UEFA) în colaborare cu Compania Disney, fiind o inițiativă inovatoare, destinată fetițelor cu vârste cuprinse între 5 și 8 ani. Pe la sfârșit de septembrie instructoarele UEFA Playmakers din Republica Moldova au vizitat centrele respective de la Asociația Raională de Fotbal Ungheni și de la Liceul Teoretic „Elada” din aceeași localitate.

„Regatul de Gheață – Fără frică”

Astfel, 58 de fete și părinții lor, sub ghidarea Veronicăi Rotari, Irinei Munteanu, Doinei Crudu și Elenei Bulicanu au participat la sesiuni ce au fost inspirate de capitolul II din povestea „Regatul de Gheață”, creată de producătorii de film Disney. Sesiunile de antrenament s-au desfășurat sub semnul sloganului „Fără frică”, într-un mediu distractiv și prietenos. De asemenea, fetițele au avut parte de jocuri cu mingea, fiind îndrumate cu măiestrie de antrenori.

Prin asemenea povești cu eroi de calibru cinematografic în vizor, participantele au frumoasa ocazie să descopere fotbalul într-un cadru care pune accentul pe distracție, prietenie și joc. În acest mod este susținută implicarea fetelor în lumea sportului, povestirile Disney inspirându-le să devină active atât din punctul de vedere al pregătirii fizice, cât și al implicării emoționale benefice.

În vizită la Liceul „D. Cantemir” din Chișinău și în Slobozia

Grație Proiectului „UEFA Playmakers Moldova”, coordonat de Natalia Ceban, s-a desfășurat o sesiune practică și la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”

din Chișinău (a zecea la număr pe teritoriul țării), finalizând blocul Encanto. Activitatea a avut loc sub mottoul „Magia”, fiind monitorizată de tehniciana Iana Pogarevici. La antrenament au participat 16 fete care au învățat abilități din fotbal, angajându-se în jocuri imaginative și exerciții instructive. La final, fiecare fetiță a primit mici cadouri și o diplomă de participare în cadrul ediției a 5-a a programului.

De asemenea, instructoarele proiectului au fost în vizită la centrele Playmakers Școala sportivă de fotbal pentru copii și tineret Slobozia și FC Zarea Butor din localitate, raionul Grigoriopol. Sesiunile au fost conduse de Elena Paliu, Maria Tarnavscăia, Andrei Coroz și Alina Kirlan, împreună cu 50 de fete cu vârste de 6-8 ani, precum și cu părinții lor în cadrul capitolului 8 din povestea Disney „Encanto”.

Per total, actualmente pe teritoriul republicii activează în jur de 20 de centre Playmakers. De notat că programul UEFA Playmakers, inspirat de studiourile Disney, este prelungit de forul european de profil pe o perioadă de patru ani, până în 2027.

Iulian BOGATU

COMEMORĂRI

Mihai Mireanu - artistul plastic ce ne veghează din atelierul celest

„Moartea nu ne omoară într-un tot. Ea relevă și mai pregnant virtuțile sau păcatele noastre”

(Grigore Vieru)

Așa se întâmplă deseori, că începem să-i prețuim pe unii semeni mai ales atunci când pleacă la Domnul, precum se zice și într-un cântec cunoscut: „De nu aveți nevoie de ei aici, pe pământ, îi iau la mine eu în ceruri...” Același gând l-a accentuat și Vitalie Vrabie, primarul municipiului Ungheni, la recentul vernisaj de pictură „Mihai Mireanu. Recviem”, care a fost inaugurat la Muzeul de Istorie și Etnografie din acest oraș. Expoziția a fost organizată de muzeu și de pictorița Virginia Mireanu, profesoară de artă plastică la liceul „Onisifor Ghibu”, soția regretatului pictor. Ea cuprinde cele mai reprezentative lucrări din diferite perioade ale activității de creație a maestrului, urcat la ceruri, în atelierul său celest, de unde ne veghează deja al treilea an. Vorba e că talentatul pictor este originar din Olănești, Ștefan Vodă, dar timp de peste trei decenii a activat în raionul Ungheni, unde a avut și un atelier de pictură. El, însă, nu s-a dedicat doar creației, ci s-a implicat activ în viața social-politică a orașului în anii de renaștere națională, a contribuit foarte mult la trezirea conștiinței de neam, la revenirea la valorile naționale, la introducerea grafiilor latine, la schimbarea denumirilor străzilor și la faptul că acum Ungheniul să arate modern, aproape ca un oraș european cu un aspect distinct. E suficient aici să amintim că, datorită inițiativei și insistenței pictorului Mihai Mireanu, bustul lui Mihai Eminescu din Ungheni a fost primul bust instalat în republică, după cel din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”.

La vernisaj au venit colegi de breaslă, pedagogi, funcționari, oameni de cultură, ziariști. Moderatorul vernisajului a fost Vasile Iucal, directorul Muzeului de Istorie și Etnografie din orașul Ungheni, care l-a cunoscut bine pe Mihai Mireanu, mai ales că a făcut și el parte din acea echipă frumoasă și curajoasă de entuziaști, care printre primii s-a implicat în Mișcarea de Renaștere Națională din oraș. Iată ce a menționat el, înainte de a oferi cuvântul celorlalți vorbitori: „Mihai Mireanu a avut o mare influență asupra caracterului meu. Am nimerit și în acea perioadă de Renaștere Națională, m-a atras în aceea mișcare. Se începuse inițiativa de schimbare a

denumirilor de străzi. Lupta era foarte dâră, comitetul raional de partid se opunea vehement. Mireanu se ocupa cu propunerea noilor denumiri, el le identifica. Dacă vedeți azi străzi cu nume de poeți cunoscuți la Ungheni, precum Mihai Eminescu, Veronica Micle, de pictori precum Igor Vieru, Aurel David ș.a., să știți că acesta este rodul activității și inițiativei lui. Ungheniul a fost prima așezare urbană din Republica Moldova care și-a schimbat denumirile străzilor. După care au urmat și alte inițiative frumoase, care „s-au copt” în atelierul lui M. Mireanu. Acolo ar trebui să fie pusă o placă comemorativă. Acolo s-au născut majoritatea ideilor care au fost transpuse în viață - instalarea bustului Mihai Eminescu, denumirea școlii nr.1 cu numele poetului, instalarea troitei în centrul orașului, organizarea la Ungheni a unei tabere de sculptură etc. Prima expoziție de pictură vernisată aici, la muzeu, la 8 februarie 1991, a fost expoziția lui Mihai Mireanu. Ultima convorbire pe care am avut-o cu el a fost aici, afară, și ne-am înțeles să organizăm o expoziție la muzeu. Cu părere de rău, la 16 ianuarie 2021, Mihai ne-a părăsit subit și expoziția n-a mai avut loc. Eu am ținut ca să organizez o expoziție de zi ca o obligație morală. Este o expoziție excepțională, care demonstrează că Mihai Mireanu a fost un pictor desăvârșit. A fost un artist al căutărilor permanente. E suficient să amintesc de ciclurile „Meșterul Manole”, „Lucașfărul”, „Eminesciana”. Este un artist plastic foarte cunoscut, deținător al titlului de „Maestru în artă”.

Spicuiuri din luările de cuvânt ale participantilor la expoziție

Victor Cobzac, pictor, unghenian de baștină: „Cu Mihai am făcut cunoștință într-o tabără de creație în raionul Criuleni, în Valea Adâncă. Pe lângă faptul că picta cu pasiune, era și un povestitor foarte bun. Pentru mine și pentru toți cei adunați aici Mihai Mireanu a fost un pictor consacrat, care a spus mult, dar nu a spus tot. Și n-a spus tot nu pentru că n-a dorit să spună, dar pentru că a biruit moartea. Mihai a fost un laborator de creație. Îi cunosc toată creația, pentru că am învățat împreună la Colegiul de pictură „I.Repin”. Pânzele lui mai poartă miros de sudoare. Mihai a fost un luptător. Creația lui se înscrie fără echivoc printre operele artiștilor plastici de valoare de la noi. N-ar fi rău ca o stradă din Ungheni să-i poarte numele”.

Dumitru Verdianu, sculptor unghenian, stabilit la Viena: „Pe Mihai l-am cunoscut chiar la începutul carierei noastre de artiști, eram la facultate la Colegiul „I.Repin”:

eu, Ion Zderciuc, Mihai Mireanu, Tatiana Vornic. Mihai era liderul clasei noastre. Arta lui Mireanu am urmărit-o tot timpul. El era foarte inventiv și învăța de la oricine: când se inspira de la Mihai Grecu, când de la Ada Zevin. Se vede foarte bine influența acestor mari artiști în pictura lui Mihai. El a transformat arta lor într-o creație modernă. Are o operă de calitate. Mihai va rămâne în arta Moldovei și, în genere, în arta contemporană...”

Anatol Arhire, prieten care a fost alături de Mihai Mireanu în anii de Renaștere Națională: „Mulțumesc domnului director al muzeului pentru organizarea acestei expoziții, în colaborare cu artista plastică, profesoara de arte plastice Virginia Mireanu, soția regretatului pictor. Avem prieteni, dar adevărați sunt puțini. Unul dintre aceștia a fost și Mihai Mireanu. El a fost și un bun patriot, dintre cei care ne lipsesc atunci când trebuie să ne apărăm ideile și să mergem spre afirmarea adevărului istoric de reunificare a țării...”

Victor Vieru, arhitect: „Apropo, mai multe amănunte despre acea perioadă putem găsi în cartea „Tot românul plânsu-mi-sa...”, apărută la Chișinău în 2019, autor - coordonator Isidor Doctoreanu. Printre coautorii volumului este și pictorul Mihai Mireanu, care semnează două eseuri.

Cu ocazia vernisajului expoziției de pictură „Mihai Mireanu. Recviem”, primarul orașului Ungheni a venit cu o misiune specială. El i-a ținut în suspans pe cei prezenți, ca la final să facă anunțul cu pricina: pictorului Mihai Mireanu i s-a acordat post-mortem titlul de cetățean de onoare al orașului Ungheni. Un gest tardiv, dar salutar. Aici e oportunitate să amintim că cu un an înainte de trecerea lui Mihai Mireanu în alt tărâm, el a reușit să editeze cartea de amintiri „Dulcea copilărie”. E o carte emoționantă, ce ne demonstrează că pictorul avea și harul scrisului artistic. Mai ales cutremurătoare este nuvela „Căprioara”, care se apropie ca mesaj și trăire artistică de poemul poetului român Nicolae Labiș. Dacă în copilărie Mihai Mireanu își imagina că va deveni „păstorul norilor”, acum el, de trei ani, este plecat în atelierul celest, unde pictează în ceruri tablouri cromatice.

Andrei VIZIRU

P.S. Frumoasa expoziție de pictură „Mihai Mireanu. Recviem” de la Muzeul de Istorie și Etnografie din orașul Ungheni poate fi admirată pe parcursul întregii luni septembrie și începutul lunii octombrie curent.

Scriitori printre liceeni

În perioada 26-27 septembrie, sub egida Ministerului Educației și Cercetării, s-a desfășurat Ziua Europeană a Limbilor, un eveniment important dedicat promovării diversității lingvistice și culturale la nivel european. Această inițiativă vizează să sublinieze importanța învățării limbilor străine și să încurajeze dialogul intercultural, contribuind astfel la o mai bună înțelegere între popoare.

Pe data de 27 septembrie, evenimentul a fost dedicat limbii române, iar la Instituția Publică Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Mihail Berezovschi” a avut loc o întâlnire fascinantă a elevilor din clasele a IX-a - a XII-a și a profesorilor de limbă și literatură română cu doi scriitori invitați: Iulian Frunțașu, autor cu origini basarabene, și Iulian Tănase, scriitor din România. Această întâlnire a fost marcată de curiozitatea elevilor, care i-au inundat pe oaspeții cu întrebări despre procesul creativ, inspirația din spatele operelor lor și provocările întâmpinate în cariera literară. Atmosfera a fost una vibrantă, plină de entuziasm, iar discuțiile au oferit oportunități valoroase pentru tineri de a înțelege mai bine lumea literaturii și importanța limbii române în sfera culturală europeană.

În contextul tehnologiilor informaționale, care atrag tot mai mult atenția tinerilor, dezvoltarea unui gust pentru carte devine esențială. Dna Rodica Cheibaș, directorul adjunct și profesoară de limbă și literatură română la IPLT cu Profil de Arte „Mihail Berezovschi”, a subliniat importanța acestor inițiative. Întâlnirile cu scriitorii au un impact semnificativ asupra elevilor, stimulându-le dorința de a citi și de a se familiariza cu literatura. „Mă bucur că elevii au fost activi și au manifestat un interes real față de scriitorii”, a declarat dna Rodica Cheibaș. „Ne dorim ca cititul să devină o necesitate, nu doar o activitate opțională, pentru că lectura nu doar că îmbogățește cunoștințele, dar și formează caractere.”

Din discursul pe care l-a susținut în fața elevilor, scriitorul Iulian Frunțașu a îndemnat tinerii să-și descopere propriile pasiuni literare, subliniind importanța de a citi cărțile care îi inspiră și îi interesează. El a afirmat că nu este nevoie de o listă prestabilită a cărților „bune”, ci fiecare dintre elevi ar trebui să exploreze universul literar și să-și formeze propriile preferințe. Viața este un drum plin de provocări și oportunități, iar lectura joacă un rol esențial în dezvoltarea inteligenței și a gândirii critice. De aceea, a subliniat el, este vital ca elevii să citească cu plăcere, lărgindu-și orizonturile prin intermediul cărților!

Concluzionăm că astfel de evenimente sunt esențiale pentru a stimula interesul tinerilor față de literatură. Colaborarea dintre școală și scriitori nu doar că îmbogățește experiența educațională, ci și contribuie la crearea unei comunități literare active și implicate.

Silvia ȚURCAN

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 413 ex. Comanda nr. 1058

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,

Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganăș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>